

Resumé

Denne rapport er en del af en større undersøgelse udført af *Open Society Foundations* i forbindelse med et bredere europæisk projekt, Europe's White Working Class Communities – Europas flertalsbefolkninger i udsatte boligområder, der fokuserer på de etnisk danske flertalsbefolkninger, der lever i socialt boligbyggeri, hvor en stor andel af borgerne er udsatte eller marginaliserede. Rapporten præsenterer resultater fra et casestudie fra boligområdet Trigeparken, som ligger i bydelen Trige i den nordlige del af Aarhus Kommune. Undersøgelsens empiri udgøres af 12 fokusgruppe-interview samt 21 interview med lokale interessenter, socialarbejdere, centrale beboere og en række repræsentanter for den kommunale forvaltning og andre myndigheder. Resultaterne fra dataindsamlingen er blevet sammenlignet med og suppleret med anden relevant, primært dansk litteratur indenfor feltet.

Undersøgelsen af flertalsbefolkningen i Trigeparken har sat fokus på en række forskellige emner som identitet og oplevet tilhørsforhold til lokalsamfundet, uddannelse, arbejdsmarked og beskæftigelse, bolig, sundhed, sociale forhold og den reelle mulighed for aktiv borgerdeltagelse. Det er de emner, som disse borgere også selv er stærkt optaget af. De centrale resultater fra denne analyse præsenteres i denne rapport.

Mange af beboerne i Trigeparken har en stærk tilknytning til deres lokalområde. De fleste har boet der i mange år, og nogle har boet der, siden boligblokkene blev opført sidst i 1970'erne. De fleste er meget glade for at bo der og værdsætter den etniske diversitet, de rolige omgivelser og det nære sammenhold i området. Men en stor gruppe beboere bor der kun i en kort periode og er derfor ikke i stand til at knytte bånd til områdets øvrige beboere, før de flytter til andre områder. Denne fraflytning er et problem for den sociale sammenhængskraft og interaktionen mellem beboerne i Trigeparken.

Desuden medfører den høje frekvens af ind- og udflytning af beboere i boligområdet økonomiske konsekvenser for boligforening Ringgårdens to

afdelinger i Trigeparken. Nogle af fraflytningerne medfører store økonomiske tab. En af de to afdelinger er desuden i betydelig dårligere stand, hvilket er med til at forværre situationen, fordi det bliver endnu sværere at tiltrække stabile lejere. På den måde spiller sammensætningen af boligmarkedet en vigtig rolle i forhold til ophobningen af sociale problemer i den offentlige boligsektor. I de fleste tilfælde er det private boligmarked et mere attraktivt økonomisk alternativ, hvis man ser på de langsigtede fordele. Dertil kommer, at det private marked også forekommer attraktivt i forhold til de flestes mere subjektive præferencer, og fordi mange offentlige boliger har et noget blakket ry. Denne ubalance er ikke tilfældig, men et resultat af en systematisk, politisk forsømmelse af den offentlige boligsektor.

Beboerne i Trigeparken opfordres til at involvere sig i områdets foreninger og herunder i de lokale boligforeningsafdelingers beboerdemokrati. Der er dog et meget lille engagement i de lokale afdelinger, på nær når der diskuteres emner, som har store konsekvenser for alle beboere. De demokratisk valgte bestyrelser har været ret statiske, og især i den ene af afdelingerne har den samme gruppe medlemmer siddet uden større udskiftning i årevis. Denne uændrede sammensætning af afdelingens bestyrelse har også påvirket holdningen til forandringer i afdelingen. Bestyrelsen for den ene afdeling har for eksempel forhindret en sammenlægning af de to afdelinger, som det ellers blev foreslået af boligforeningen Ringgården. Denne statiske ledelsesform kan ses som et demokratisk problem. Dog er de fleste respondenter enten tilfredse med denne rutinemæssige drift, eller også er de slet ikke interesseret i at påvirke de lokale beslutninger.

Ud over beboerforeningens lokalafdelinger er der også talrige klubber og organisationer, som er åbne for alle beboere i området. Nogle af disse har mange år på bagen, mens andre er kortlivede og mangler engagerede medlemmer. Der er udarbejdet en såkaldt Helhedsplan for Trigeparken, der har som mål at engagere beboerne mere og at støtte beboerinitiativer i en endnu højere grad end tidligere for at forbedre den sociale sammenhængskraft i Trige og Trigeparken. Helhedsplanen og støtten fra de involverede socialarbejdere er utvivlsomt vigtigt for deltagelsen og følelsen af fælleskab i Trigeparken, men nogle gange er topstyringen blevet problematiseret af beboerne. Den primære kritik går på planens top-down-struktur og på det faktum, at støtten ikke kan

bruges på fysiske faciliteter eller udstyr, men kun på kampagner, begivenheder og socialt arbejde.

Den officielle liste over udsatte boligområder i Danmark – en liste der fortsat omtales som Ghettolisten, og som beregnes og offentliggøres af Ministeren for by, bolig og landdistriker, har været med til at forværre folks holdning til den offentlige boligsektor yderligere. Trigeparken har været på denne liste siden 2011. Dette har i høj grad påvirket beboernes egen opfattelse af deres boligområde, men sandsynligvis har det påvirket andres opfattelse af området i endnu højere grad. Trigeparkens beboere og boligsociale medarbejdere forsøger at bekæmpe det negative omdømme, men uden det store resultat, måske på grund af listens autoritet i offentligheden.

Beboerne i Trigeparken har et af Aarhus Kommunes laveste arbejdsmarkedsdeltagelses-niveauer. Dette er ikke kun et spørgsmål om arbejdsløshed, men snarere en konsekvens af et stort antal beboere på førtidspension og andre mere eller mindre permanente overførselsindkomster. Flere forskellige lokale og nationale initiativer forsøger at ændre på dette. En del af det sociale arbejde i Trigeparken er knyttet til denne udbredte frakobling fra arbejdsmarkedet, og indsatsen har faktisk medført, at flere beboere har fået, primært ufaglærte, jobs. Men det er fortsat af afgørende betydning for mange af Trigeparkens beboere at få indkomstsustitution for at kompensere for den manglende tilknytning til arbejdsmarkedet. De sidste års dagpengereformer har sammen med den generelle finanskrise presset arbejdsløse borgere yderligere.

De fleste beboere i Trigeparken føler sig trygge og sikre i deres boligområde, omend mange fokusgrupperespondenter kunne berette om kriminalitet oplevet på første hånd. Mange havde oplevet indbrud i kælderrum, bil eller lejlighed, eller de havde fået stjålet deres bil. En del beboere havde også oplevet husspektakler hos naboerne, og nogle havde naboer, som de følte sig utrygge ved. Det til trods ses den samme tendens, der ses på landsplan, med faldende kriminalitet blandt unge, også i Trigeparken. De interviewedes generelle oplevelse er da også, at kriminalitet hører fortiden til; at noget ændrede sig for få år siden. Dette bekræftes af socialarbejderne og politiet. En af de faktorer, som kan forklare den faldende kriminalitet og den øgede sikkerhed, er

samarbejdet mellem relevante myndigheder og institutioner – skolen, politiet og de lokale socialarbejdere. Månedlige møder mellem disse aktører skaber basis for vidensdeling og samarbejde, som kan forhindre unge mennesker i at gå ud af et forkert spor. Skolen i sig selv anses også for at være en vigtig kilde til social sammenhængskraft i lokalsamfundet, idet den er et naturligt centrum i området, hvor børn og unge lærer, hvordan de skal opføre sig, og hvor spirende sociale problemer kan blive opdaget og foregribet.

Skolen er givetvis den vigtigste institution i Trige og Trigeparken. De fleste respondenter havde en ganske positiv opfattelse af skolen med hensyn til faglighed, men også til skolens evne til at behandle den etniske og sociale diversitet i området som en styrke. Sammenlignet med skoler i områder med tilsvarende socioøkonomisk sammensætning har afgangselever fra skolen i Trige et tilsvarende karaktergennemsnit. Dog er der forældre, som mener, at skolen er mindre fagligt orienteret end andre nærliggende skoler. På den anden side gør skolen en stor indsats for at forbedre elevernes fraværprocent, som ligger over gennemsnittet. Skolen tilbyder ekstra hjælp og støtte både fagligt (f.eks. med lektiehjælp efter skoletid) og socialt (ved afhentning af elever i hjemmet om morgenen, hvor de på skolen får en blød start på dagen med morgenmad og hyggesnak) til dem, som har behov. Eleverne tilbydes også alternative, ikke-faglige aktiviteter og træning f.eks. indenfor sport, som er bevidst professionelt og ambitiøst tilrettelagt.